

УДК 331.52

Соколов А.В.¹

Попов А.Д.²

¹ канд. держ. упр., доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-210м НУ «Запорізька політехніка»

ДЕМОГРАФІЧНІ ІНДИКАТОРИ ЗМІН МІСТКОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Ринок праці є складовою соціально-економічної системи, яка охоплює всю сферу економічної активності населення, і включає носіїв робочої сили, виробничі одиниці як користувачів робочої сили, інституції, які надають послуги на цьому ринку, і всі типи відносин, що супроводжують процеси відтворення, накопичення і реалізації трудового потенціалу.

З метою подолання негативних тенденцій у сфері зайнятості населення та на ринку праці, створення належних умов для гідної праці як основи зростання добробуту населення, розвитку трудового потенціалу, підвищення ефективності системи соціального захисту населення від безробіття, доцільно регулювати місткість ринку праці на основі використання індикаторів. Це дає можливість виявити особливості ринку, загальні тенденції його розвитку.

Індикатори змін місткості регіонального ринку праці - це показники, які вказують на зміни, що відбуваються унаслідок його регулювання. Особливої уваги заслуговують наступні індикатори змін місткості регіонального ринку праці - демографічні зміни та зміни у ніші ринку праці. За результатами проведених досліджень ринку праці в аспекті соціально-демографічних характеристик, було доведено, що саме демографічні зміни безпосередньо

впливають на місткість будь-якого ринку праці - світового, регіонального та локального [1].

В Україні на фоні депопуляції прискореними темпами скорочується чисельність населення найбільш активного (25-34 роки) і взагалі працездатного віку, зростає чисельність старших осіб. Головними рисами новітніх демографічних змін є депопуляція і цілком об'єктивний та закономірний процес старіння. Наслідки зміни чисельності та вікового складу населення полягають у тому, що зменшується пропозиція робочої сили, що в умовах економічного зростання неминуче спричинятиме замісну імміграцію.

Є ризик зниження якості (конкурентоспроможності) робочої сили - старше населення, хоча і має більший досвід, меншою мірою здатне до засвоєння нових знань і запровадження інновацій. Для максимального використання трудового потенціалу літніх людей в умовах швидкого старіння знань необхідно запроваджувати освіту впродовж життя з акцентом на старші працездатні верстви.

Проаналізувавши найпопулярніші серед науковців прогнози і міркування щодо демографічної ситуації в Україні в найближчому майбутньому, ватро зауважити, що вичерпання потенціалу демографічного зростання України визначає неможливість найближчим часом не лише розширеного, а й простого відтворення населення. Навіть за умови збільшення народжуваності до найвищого в сучасній Європі рівня (2 дитини на жінку) і зменшення смертності до найнижчого у світі рівня (середня очікувана тривалість життя - 80 років), протягом найближчого десятиліття чисельність населення України неухильно скорочуватиметься.

Серед основних чинників, які ускладнюють демографічну ситуацію на регіональному рівні, знижують місткість ринку праці, наступні: необґрунтована оплата праці, зниження вартості праці, існування диспропорцій розмірів заробітної плати, відсутність умов для формування чисельного середнього класу, масова зовнішня трудова міграція населення репродуктивного віку.

На регіональному рівні в сучасних умовах обмеженості фінансових та економічних можливостей прямого впливу на демографічні процеси найбільш доцільним є перегляд існуючих заходів демографічної політики та перехід до реалізації принципово нової концепції адресної демографічної політики та розробки системи адресних заходів щодо поліпшення демографічної ситуації. Можна визначити такі основні заходи та напрямки щодо регулювання демографічних процесів на регіональному рівні: аналіз динаміки демографічних показників для запровадження найбільш адекватних варіантів регіональних цільових програм поліпшення демографічної ситуації; дослідження сучасного стану та прогнозування розвитку демографічних

процесів, відповідне уточнення та корегування регіональних стратегій соціально-економічного розвитку; реалізація диференційованого підходу при визначенні заходів та засобів спрямованих на поліпшення демографічної ситуації на рівні окремих районів та міст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лібанова Е.М., Макарова О.В., Позняк О.В. та ін. Демографічні перспективи України: 2000-2075 роки. *Зайнятість та ринок праці: Міжвід. наук. зб.* К.: РВПС України НАН України, 1999. Вип. 11. С. 126-141.